

Ph m ình Khiêm

LINH H N HÀN M C T

L i g i i t h i u:

Nhân k ã ni m 70 n m nhà th Hàn M c T , bài nghiên c u v a c công b c a c Ph m ình Khiêm, “Linh h n Hàn M c T ”, gi i thi u m t nét r t m i: i s ng thánh thi n c a nh à th tr . B n g c ti ng Vi t c a tác gi ã b th t l c. B n d i ây là b n d ch c a V nh An Nguyên V n S n, d ch l i t b n Pháp ng c a c V ã Long Tê. Có th xem i chi u trong quy n NH H NG TR M BAY LÊN, Nxb Tôn Giáo 2010, tt. 79-180.

ang khi c Ph m ình Khiêm chu n b xu t b n quy n sách, b n thân chúng tôi ã vi t bài chia s k ã ni m 70 n m Hàn M c T , t m t góc nhìn khác nh ng r t b t ng l i cùng m t ch : *“Hàn M c T , ng i kitô h u tr trên l i vào n i tâm”*. M i quý c gi tham kh o t i:

<http://www.dunglac.org/index.php?m=module3&v=detail&ib=611>

và:

<http://vietcatholic.net/News/Clients/ReadArticle.aspx?ID=86039>

Thi t t ng ây là m t ch c n c nghiên c u r ng rãi d n m ng k ã ni m 100 n m ngày sinh c a nhà th , vào n m 2012 s p t i ây.

Linh m c Tr ng Th p T

Ph m ình Khiêm

LINH H N HÀN M C T

T *Ch i Gi a Mùa Tr ng* n câu chuy n Bà Nh L hay là c m trong cõi th c và th c t i trong cõi m

Ti u lu n Tâm linh và V n h c

T a c a Võ Long Tê

1974

T sách V n – S

LINH H N HÀN M C T

Ti u lu n v n ch ng th n h c

c a Ph m ình Khiêm

D n nh p c a Võ Long Tê

M t ng i b b nh phong n tr c c Giêsu nài xin: “N u ngài mu n ngài có th ch a tôi lành.” Và c Giêsu ch m tay vào anh ta và nói: “Tôi mu n, hãy lành b nh.” Ngay sau ó ng i phong h i ã r i b c Kitô (xem Lc 5,12-16; Mt 8, 2-4; Mc 1, 40-45). V ph n m i ng i phong h i khác, h ng cách xa ch c Giêsu nhìn th y không vì ph m lu t c a Môsê liên quan n nh ng ng i b phong h i. Th nh ng h nói to: “L y th y Giêsu, xin th ng xót chúng tôi.” c Giêsu truy n cho h i trình đi n v i các th y t t và trong lúc i ng, h c ch a lành. M t ng i trong nhóm th y mình c ch a lành, li n tr l i s p mình d i chân c Giêsu c m n Ngài và l n ti ng tôn vinh Thiên Chúa. Bu n phi n vì không th y chin ng i khác quay tr l i c m n Thiên Chúa nh ng i Samari này, c Giêsu nói ng i này: “Hãy ng d y mà i, c tin anh ã c u anh” (cx Lc, 17, 17-19).

M c dù hai tr ng h p ch a lành k di u y bao hàm giáo hu n riêng, ó là trong tr ng h p u, lòng th ng xót c a Chúa mau m n ch a lành và trong tr ng h p sau b n ph n làm con tri ân và tôn vinh Thiên Chúa Cha chúng ta; nh ng c hai u xác nh n c tin tr n v n và s ng ng tr c m i th thách là i u ki n ch y u c c u . Hai nhân v t k ch c a Paul Claudel v ph ng đi n này là m t minh h a thú v : Pierre Craon, b phong h i t lúc m i sinh là m t Kitô h u nhi t thành ã xây c t các ngôi thánh ng và ã c gi i thoát kh i c n b nh kh ng khi p sau khi h ành

hàng ngày M Thánh và Violaine ngày in b m c b nh phong ã thánh hóa i s ng mình b ng vô vàn s hy sinh t nguy n và khi còn s ng ã có c tinh th n trong s ch và t a sáng, tr thành công c mà Thiên Chúa dùng làm phép l cho cháu gái c a bà là Aubaine s ng l i.

V ph n thi s n i ti ng Hàn M c T (1912-1940), c tin c a ông không kém nhi t thành so v i c tin c a m i hai ng i phong h i c Chúa làm phép l ch a lành trong Tân c, và không kém s ng ng so v i hai ng i phong h i trong v tr ngh thu t c a Claudel khi n chúng ta ph i ngh r ng tâm h n c a thi s chỉ m m t v trí u ái trong k ho ch c u chu c c a Thiên Chúa. Nh ng nh ng ý nh c a ng Quan Phòng th ng không th dò th u. Thi s Hàn M c T là i ngày 11 tháng 11 n m 1940, úng n m gi b n m i l m* và c n b nh ghê s , kh ng khi p không là b ông. S ch a lành c mong m i r t nhi u khi ông còn s ng i v i chúng ta đ ng nh c nâng lên m t bình di n khác. Nó tr thành s gi i thoát, thanh luy n, s tiên báo c a phúc i i n u chúng ta tin vào l i bà Nguy n Th Nh L thu t l i v s hi n ra c a Hàn M c T h i m i chín gi m i l m phút sau khi ông m t, ngh a là lúc m t gi sáng ngày 12 tháng 11.

ây là m t i u bí m t mà t lâu gia ình thi s ã gi kín và ch nhà th , bà Nh L l n u tiên ti t l v i ông Nguy n ình Niên, giáo s d y v n; ông là ng i có công nh n bi t ý ngh a nghiêm túc và cao c c a nó và công b n m 1973.

Chúng tôi ã th c hi n m t đ n nh p, có phân lo i trong ph n *Nh ng l i c gán cho Hàn M c T*, trong tác ph m *Th m c phê bình v Hàn M c T*. Sau ây là o n u c a bài đ n nh p ó:

“Trong ti u lu n Cao h c nhan *Kinh nghi m v thân ph n làm ng i trong th Hàn M c T*, c b o v thành công ngày 31 tháng 7, 1973 i H c V n Khoa Sài Gòn. Ông Nguy n ình Niên thu t l i l i bà Nguy n th Nh L ti t l cho ông nh sau:

“M t gi khuya êm Hàn M c T m t (r ng sáng ngày 12-11-1940) bà Nh L ng n m ng Qui Nh n thì th y Hàn M c T ôm m t b c áo qu n, m c to àn tr ng, u t a hào quang màu tr ng b c vào, b c áo qu n lên gi ng kêu:

– Ch i, em lành r i này! R i chàng h i cúi u xu ng, a u cho ch :

– Ch i! Ch hôn em i!

Bà b n n m gi ng bên c nh, s c th c d y, b o bà Nh L :

– Cô i! Có ai vô n i kìa, cái gì trên gi ng kìa

n n m gi sáng, ông B u Dỡng i tr c êm B nh vi n Qui Nh n v , báo tin cho v bi t Hàn M c T ã ch t” (Nguy n ình Niên, S d, tr.75, s. 78)

Có nh ng thông tin b tíc do hai bà Tu n Khanh và Vân Khanh, hai con gái c a bà Nh L , a ra nh sau:

– Mẹ chúng tôi gửi u bí mật y cho riêng bà không cho chúng tôi biết mãi n ngày bà tiết lộ vì ông Nguyễn Đình Kiên, bà Thuận Khanh nói với chúng tôi khi chia sẻ này. Còn bà Vân Khanh thì xác nhận:

– Mẹ tôi kể lại cho chúng tôi, tôi nhớ rõ, rưng trong buổi sáng ngày 12 tháng 11, 1940 cha chúng tôi trở về nhà sau ca trực êm b nh vì n Qui Nh n ã nh n th y ni m vui khác th ng c a m chúng tôi. Mẹ nói cho cha biết lý do khi kể lại cho chúng tôi hi n ra mà bà tin ch c r ng ã c lạnh b nh. Cha chúng tôi ph i l a l i báo cho m chúng tôi tin c u chúng tôi ã m t, tin bu n này ã c tr i phong Quy Hòa g i i n tho i báo cho b nh vì n Qui Nh n .

“V v n bà khách n m cùng phòng v i bà Nh L , bà Vân Khanh áp:

– Đó là m c a anh Lê Văn An. Anh này ang tr h c nhà chúng tôi d dàng n b nh vì n Qui Nh n n i anh ang theo h c ngh y tá. Hôm ó m anh n th m anh và chúng tôi ti p bà nh m t ng i khách tr qua êm.

“V ph n ông Nguyễn Bá Tín và Nguyễn Bá Hi u, hai ng i em c a Hàn M c T , c ng ã xác nh n v i chúng tôi n i dung câu chuy n mà ch Nh L c a h k l i.

bình lu n câu chuy n y, chúng tôi ã nh ng i b n v n và b n tâm linh c a chúng tôi là Ph m ình Khiêm, m t nhà v n có ti ng c trong Pháp v n Vi t v n. T n m 1940 ông là tác gi c a nh ng tác ph m áng chú ý v l ch s v à tâm linh.

Ông ã t nh giúp chúng ta rút ra l i ích t nh ng suy t sáng su t và t s hi u bi t sâu xa c a ông v nhà thi s b phong h i khi ông vi t ra m t ti u lu n chính xác, m t công trình hi m hoi tóm t t trong ít trang to àn b ã linh h n Hàn M c T .

Ti u lu n này c so n th o v i nh ng lu n c có c s và nh ng ch ng t c i chi u k l ng nên nó bu c chúng ta ph i ch p nh n ph m ch t v n ch ng và n i dung tâm linh cao c a nó v i c tính chính xác khoa h c. i v i m thi n t ng v t t nhiên (ngo i nhiên), th n bí liên quan n Hàn M c T thì i u quan tr ng là có ba cách ti p c n: l ch s , v n ch ng và th n h c, c tác gi ti n hành có ph ng pháp v i s th n tr ng và t tin. Trong nh ng vì n c nh c Ân s ng và c tin c ng c , nó bao g m m t th c t i kép v a uy n chuy n v a khó hi u nh ng r t l o i cu n và y ý ngh a liên quan n thi s Hàn M c T , ó là: m t i s ng mà s ph n ã d n vào nh ng n i kh au e n t i nh t nh ng c ng c c Tin Kitô giáo bi n i và chi u giải hào quang, làm cho các sáng tác thi ca và v n ch ng c a thi s thành m t bài ca b t t n c a tình yêu, m t thánh thi tr ng c u dâng lên ng T o Thành và t o v t.

c p n i s ng tâm linh c a m t giáo dân, ông Ph m ình Khiêm th là ã vi t m t ti u lu n th n h c mà giá tr c a tác ph m, b c s ng giáo dân và nh ng ý h ng cao c c a tác gi , làm cho ti u lu n này c ng là m t ch ng c c a vi c th ng ti n b c s ng giáo dân, m t vinh d dành cho s thánh thi n c a b c s ng ó; mà s th ng ti n và thánh thi n c a b c s ng này ã c Công ng Vaticanô II (1962-1965)** và nh ng H i ngh và V n Ki n h u Công ng khuy n khích m nh m .

Chúng tôi xin ghi i thi u ti u lu n này nhi u ng i c bi t m t công trình có th h ng nh ng ng i thán ph c Hàn M c T v th gi i m u nhi m c a ng Khôn Dò Th u. Có m t m u nhi m Hàn M c T mà chúng ta ph i suy g m và gi i thích vì Hàn M c T là m t d u n d nhìn th y v m u nhi m Thiên Chúa.

VÕ LONG TÊ

(*) Xem Hi n ch Tín Lý v Giáo H i “*Lumen Gentium*”, ch. IV-5; Hi n ch m c v v Giáo H i trong Th gi i c a th i i chúng ta “*Gaudium et Spes*”; S c l nh v truy n giáo c a giáo dân “*Apostolicam Actuositatem*”; S c l nh v các ph ng ti n truy n thông xã h i “*Inter Mivifica*”; Tuyên ngôn v Giáo d c Kitô giáo “*Gravissimum educationis momentum*”. Các b n v n Latinh và ti ng Pháp trong *Concile Oecumenique Vatican II*, Paris, xb. Centurion 1967. B n d ch ti ng Vi t trong *Công ng Vatican II*, Saigon, xb. Senatus 1969; *Thánh Công ng Vaticano II*, Dalat, Giáo Hoàng H c Vi n Thánh Piô X.

Chúng ta c ng l u ý m t trong nh ng tác ph m v th n h c giáo dân: Ph m ình Khiêm, *Giáo dân trong Giáo H i*, Saigon, nhà in H nh Phúc, 1966, 116 trang.

LINH H ÌN HÀN M C T

- I -

Cu c hi n ra c a Hàn M c T hay gi c m c a bà ch Nh L ?

M t trong nh ng s l l ùng nh t ch a bi t n v Hàn M c T (1912-1940) t lúc thi s thiên tài t bi t chúng ta i vào v nh c u, ngày 11 tháng 11 n m 1940, sau m t cu c i ng n ng i và vô cùng au kh , y là giai tho i c m ng x y ra sau lúc thi s t t th m i chín gi m i l m phút. Th nh ng giai tho i này ph i ch ba m i ba n m tr c khi c ti t l cho công chúng, qua m t ti u lu n Cao h c v n ch ng mà ông Tr n ình Niên ã trình i H c V n Khoa Sài gòn n m 1973.

V hình th c, ng i ta t h i ph i ch ng ây là m t gi c m c a bà Nh L - ch L mà trong th i niên thi u c mô t ã cùng i ch i v i Hàn M c T trong bài th n d *Ch i gi a mùa tr ng* (1) – hay ây là s hi n ra c a chính linh h n Hàn M c T khi c gi i thoát kh i thân xác v t ch t v i ch L y?

Vì bà Nh L k r ng “trong khi bà ang ng [nhà bà] t i Qui Nh n, bà th y Hàn M c T ôm m t b c áo qu n v.v...”, t ó ng i ta k t lu n là m t gi c m . Nh ng có m t s vi c khác trong ph n ti p theo c a câu chuy n. “B à b n n m gi ng bên c nh, s c th c d y, b o bà Nh L : Cô i! Có ai vô n i kìa, cái gì trên gi ng kìa.” L i ch ng này khi n chúng ta ph i tin vào vi c ng i quá c hi n ra h n là m t gi c m c a bà ch , vì nói chung vi c hai hay nhi u ng i cùng th y m t s hi n ra thì d ch p nh n h n vi c hai hay nhi u ng i có cùng m t gi c m . Nhân ây c ng nói thêm r ng ti ng Vi t có m t t ng dung hòa hai khái ni m y là ‘báo m ng’.

Kh i c n ph i yêu c u bà Nh L kh ng nh ã nhìn th y Hàn M c T trong th c t hay trong gi c m ng. Tân c ã thu t l i Chúa sai Thiên s hi n ra gi i thoát thánh Phêrô kh i ng c t i m t cách k di u và d n thánh nhân theo Thiên s ra ngoài. Nh ng lúc ó v Tông c a c Giêsu “không bi t vi c Thiên s làm ó có th t hay không, c t ng mình th y m t th ki n”, sách Công v nói (ch. 12, 5-9). Phêrô ch bi t s th t khi ã i n cu i con ph và Thiên s r i b ông, lúc ó ông m i hoàn h n.

Th t v y, Kinh Thánh thu t l i nhi u l n hi n ra hay báo m ng, chúng không ph i u t Thiên Chúa hay các Thiên s theo l nh c a Thiên Chúa, nh ng c ng t nh ng ng i ã s ng tr n gian nh ngôn s Samuen ã hi n ra v i vua Saol (1 Sm 28,12-19), t ph Môsê và ngôn s Êlia cùng hi n ra v i c Giêsu Chúa chúng ta àm o v i Ngài trên núi Tabor (Mt 17,3). Và theo Phúc Âm thánh Mátthêu , nh ng s ki n sau ây trong s nh ng s ki n khác x y ra v ào lúc c Giêsu Chúa chúng ta ch t

trên thánh giá chu c t i cho nhân lo i: “M m b t tung và xác c a nhi u v thánh c an ngh ã ch i d y, các ngài ra kh i m vào thành thánh và hi n ra v i nhi u ng i.” (Mt 27, 52-53)

Theo nh ngh a c a th n h c, “hi n ra” là m t bi u l c a Thiên Chúa, c a các Thiên S hay c a nh ng ng i ch t (thánh thi n hay không) t bày d i m t hình th c tác ng n các giác quan c a con ng i (2).

Ngày nay nhi u tác ph m nghiêm túc c ng thu t l i các tr ng h p nh ng ng i ch t hi n ra d i nhi u hình th c. V ph ng đi n này, tiêu bi u là nh t ký c a n tu Marie de la Croix (ch t ngày 15 tháng 5 n m 1917) d i nhan *Manuscrit du Purgatoire* (Th b n Luy n ng c).

Ngày qua ngày tác gi ã ghi l i nh ng l n trò chuy n v i linh h n c a m t n tu cùng dòng tên Marie Gabrielle (ch t ngày 22 tháng 2, 1871). N tu này lúc sinh th i, ã có m t i s ng tôn giáo r t thông th ng, có nhi u khuy t i m và g ng x u, t b n tính ã ch ng l i n tu Marie de la Croix trong con ng nên thánh. N tu quá c còn trong Luy n ng c c thanh luy n ã c Thiên Chúa cho phép hi n ra không ph i d i hình th c th ch t, nh ng ch b i âm thanh và m t vài ti ng ng báo s hi n di n c a ch m i g i và giúp n tu còn s ng s a mình và thánh hóa b n thân, nh ó n tu quá c c gi i thoát. Trong sáu n m liên ti p (1884-1890), x Marie de la Croix ghi l i trong nh t ký ngoài nh ng l i khuyên b o và d n dò mà linh h n y ã mang l i nh m t linh h ng v i y s khôn ngoan ... còn có nhi u ti t l v Luy n ng c và nh ng c u cánh sau cùng khác c a con ng i (cái ch t, phán xét, thiên àng, a ng c). Trong th i gian ó ch s a mình và thánh hóa th t s làm cho linh h n c a n tu quá c sau cùng n – luôn luôn d i hình th c không có th ch t – cảm n và nói l i t bi t lên Thiên àng (3).

Nh ng ki u m u khác là hai l n hi n ra d i hình ng i sáng láng và i m trang l ng l y mà tu vi n tr ng Gilbert Combe, cha x c a giáo x Dion (Callier, Pháp): ó là s hi n ra c a cha m c a ngài, sau th i gian thanh luy n (m c a ngài ch u ba tu n và cha ch u m i l m tháng) và tr c khi vào Thiên àng, ã c phép l n l t n cảm n v n ân nhân t i th ã th c hi n nh ng s hy sinh cao c khi s t s ng c u nguy n h c gi i thoát. V n ân nhân c a h chính là N Tu chân ph c Marie de la Croix (cùng tên v i n tu vi t *Manuscrit du Purgatoire*) n i ti ng h n d i cái tên th i th u Mélanie, cô bé ch n c u La Salette, ng i cùng v i Maximin nh tu i h n cô ã nhìn th y c M hi n ra n m 1846 và n tu này vào giai o n c a i s ng n d t (1899-1904), ã s ng nh m t n tu n c và kín áo trong giáo x do tu vi n tr ng Combe ph trách (4).

Vi t Nam, tr ng h p c a n tu Maria Catarina Nguy n Th Di n, ch c s ng có nh ng liên l c kh giác v i m và ng i anh quá c c a ch liên ti p n báo cho ch bi t h ã c gi i thoát kh i Luy n ng c. Tr ng h p c a ch ã c m t giám mục ng i Pháp, giám m c giáo ph n c ng là cha linh h ng c a ch, c

Cha Louis de Cooman và nh ợng tài li u ợ tay c ợ ngài (5) ợ giúp chúng tôi r ợ t nh ợ u khi vi t tác ph ợ m v ợ ch ợ n tu th ợ n bí hi ợ m có y ợ c ợ Vi t Nam (6).

Nh ợ th ợ l i k l i c ợ a bà Nh ợ L ợ v ợ th ợ ki ợ n Hàn M ợ c T ợ v ợ n không xa l ợ v ợ i Kinh Thánh, th ợ n h ợ c và kinh nghi ợ m ợ i s ợ ng. Trong tr ợ ng h ợ p này, nên l ợ u ý m ợ t chi ti ợ t: bà Nh ợ L ợ ợ có th ợ ki ợ n y tr ợ c khi ch ợ ng bà tr ợ v ợ nhà báo cho bà bi ợ t cái ch ợ t c ợ a Hàn M ợ c T ợ , ợ x y ra m ợ i chín gi ợ m t kh ợ c tr ợ c ợ mà bà không h ợ bi ợ t. Nhân t ợ này có tính ch ợ t vô hi ợ u hóa nh ợ ng hoài nghi có th ợ có cho r ợ ng l i k l i c ợ a bà Nh ợ L ợ b hoen ợ b i tính ch ợ quan, c ợ a o giác, c ợ a t k ợ ám th ợ v.v... v ợ i ng ợ i ta có th ợ gi ợ nh nh ợ th trong tr ợ ng h ợ p th ợ ki ợ n x y ra sau khi bà ợ bi ợ t cái ch ợ t c ợ a em trai bà.

II

Kh ợ i b ợ nh thân xác hay gi ợ i thoát linh h ợ n ?

M ợ t nghi ợn c ợ u sâu h ợ n l i k l i y m ợ i chúng ta tìm hi ợ u k ợ ý ngh ợ a c ợ a l ợ i Hàn M ợ c T ợ ợ nói: “Ch ợ i, em lành r ợ i này!”

Ph ợ i ch ợ ng s ợ lành b ợ nh c ợ a th ợ xác? Không. Thân xác c ợ a thi s ợ s ợ c mai tang cho ợ n lúc h ợ nát hoàn toàn, còn x ợ u xí và g ợ m ghi c ợ h ợ n c ợ b ợ nh phong h ợ i ợ c khoét ợng khi còn s ợ ng – trong khi ch ợ i s ợ S ợ ng l i, b ợ i ân s ợ ng c ợ a Thi ợn Chúa ph ợ c h ợ i thân xác y ợ và k ợ thi p ợ nó l i v ợ i linh h ợ n ợng trong th ợ i sau r ợ t cho c ợ Phán xét v ợ tr ợ và s ợ ph ợ n v ợ nh c ợ u.

Trong lúc y, nh ợ ng l i “Em lành r ợ i này!” c ợ a Hàn M ợ c T ợ ch ợ có th ợ c hi ợ u ợ v ợ i linh h ợ n: K ợ t thúc c ợ u c ợ l ợ ày tr ợ n th ợ v ợ i m ợ i bi ợ n c ợ th ợ ng tr ợ m, nh ợ c nh ợ n, b ợ nh t ợ t, ợ au kh ợ , bu ợ n s ợ u ... Linh h ợ n trung tín v ợ i ân s ợ ng c ợ a Thi ợn Chúa ợ gi ợ i thoát, ợ n chiêm ng ợ ng Ngài trong V ợ ng qu ợ c ánh sáng c ợ a Ngài nh ợ c tín Hàn M ợ c T ợ ợ xác tín và lòng C ợ y trông c ợ a ợng ợ ợ l ợi kéo ợng khi không ng ợ ng c ợ m h ợ ng cho ợng nh ợ ng bài ca b ợ t t ợ n.

Th ợ t v ợ y, nh ợ ng linh h ợ n hoàn h ợ o ợ c tình yêu Thi ợn Chúa thi ợu ợ t, thanh luy ợ n ngày càng nhi ợ u trong lò l ợ a c ợ a tình yêu và c ợ a s ợ au kh ợ -- luy ợ n ng ợ c tr ợ n gian này nh ợ ng ợ i ta th ợ ng nói – và nh ợ ó x ợ ng áng ợ c ón nh ợ n ngay l ợ p t c ợ trong ợ i tay c ợ a Chúa Cha h ợ ng h ợ u khi ra kh ợ i th ợ gi ợ i này, nh ợ ng linh h ợ n vàng rờng y ợ ch ợ là m ợ t s ợ r ợ t nh ợ ! H ợ u nh ợ m ợ i ng ợ i ch ợ t còn ph ợ i ợ qua th ợ thách c ợ a luy ợ n ng ợ c trong m ợ t th ợ i gian không xác ợ nh, có th ợ c gi ợ i h ợ n trong vài gi ợ , vài ngày, vài tháng ho ợ c vài n ợ m ho ợ c kéo dài ợ n hàng ch ợ c n ợ m, th ợ m chí nhi ợ u th ợ k ... N ợ u tin theo c ợ u *Manuscrit du Purgatoire* ợ đ ợ n trên và nh ợ ng ti ợ t l ợ khác c ợ a các nhà th ợ n bí, th ợ i gian thanh luy ợ n sau cùng này, trong ph ợ n l ợ n các tr ợ ng h ợ p là t ợ ba m ợ i n b ợ n m ợ i n m.

V ợ y, s ợ ph ợ n nào ợ c dành cho linh h ợ n c ợ a thi s ợ thân yêu và sùng ợ o c ợ a chúng ta? Chúng ta s ợ tránh m ợ i suy ợ oán t ợ ph ợ . Ch ợ có Tông t ợ oà R ợ ma trong các v ợ án phong chân ph ợ c và phong thánh, m ợ i ợ i h ợ i các th ợ t c ợ tìm hi ợ u và ợ i u tra mà ng ợ i ta không th ợ th ợ c hi ợ n k ợ l ợ ng và th ợ u áo h ợ n. Nh ợ ng th ợ t c ợ y kéo dài hàng

chắc có khi hàng trăm năm – ngoài ra tòa phong thánh còn đòi hỏi thi u ph i có ba phép lạ xác nhận – công nhận thánh thì nên a linh hồn xứng . Ch có Quy n bính không sai lầm m i có thể công bố m t linh hồn nào ó c phong chân ph c hay phong thánh, i u này có nghĩa là linh hồn y ã mang l i nh ng ch ng c rõ ràng v s c u chu c c a h và h c ón nh n vào trong vinh quang các thánh và x ng áng c nêu ra làm g ng cho nh ng ng i còn b c i trong cu c l hành tr n th .

Trong tr ñng h p c a Hàn M c T , ý nh c a chúng tôi không ngoài vi c bàn luận v nh ng hi n t ñng bên ngoài và m t gi thuy t c a vi c suy lý. V l i gi thuy t mà các hi n t ñng bên ngoài ã c xem xét ph i g i ra là i v i ng i Kitô h u cao c y, t t c là đ u ch c a s c u và vinh quang. Các b n hãy l u ý r ng khi hi n ra v i ch , Hàn M c T không h xin s tr giúp c a kinh nguy n và nh ng hy sinh n t i, nh các linh hồn mà Thiên Chúa cho phép c bi t hi n v t Luy n ng c th ñng làm. V l i thi s “ m c toàn tr ñng” và “ u t a hào quang màu tr ñng” thì rõ ràng ó là đ u ch c a s thanh khi t, s gi i thoát, vinh quang... Th t v y, con ng i tr n t c không th ch u c s huy hoàng nguyên v n c a ánh sáng m t linh hồn ñình tr ñng vinh quang trong Thiên Chúa. i u này làm cho trong m i tr ñng h p c bi t s t a sáng y c nh m c theo kh n ng tri giác c a ng i ti p nh n th ki n, tùy theo nh ng s an bài c a Thiên Chúa, ñng ol ñng m i s .

Chúng ta hãy tr l i m t l n n a t -khóa y: “Ch i! Em lành r i!” L i nói này n gi n và khiêm nh ñng bi t bao, nó hoàn toàn n kh p v i khung c nh hi n ra: v m t, áo qu n, h t th y ây u n s , khiêm nh ñng, t t n th hi n úng n tính cách c a con ng i Hàn M c T , c khi ñng ñng c a vinh quang lúc b y gi .

Sau cùng, i u gì c g i ra v kho ng th i gian t lúc Hàn M c T t t h i tr i phong (n m gi b n m i l m ngày 11 tháng 11, 1940) n lúc thi s kh i hoàn hi n ra cho ch mình? (m t gi sáng ngày 12 tháng 11, 1940).

Tuy v n là gi thuy t nh ñng c ñng có th r t th t, ó là th i gian v t ch t c a s thanh luy n sau cùng tr c cu c H i ng khôn t v i Thiên Chúa c a s Hoàn Thi n. Do ó, “em lành r i” là l i loan báo không ch c a vi c thi s ra kh i ch n l u ày tr n th nh chúng ta ã nói mà còn là l i loan báo thi s ã c gi i thoát kh i Luy n ng c. Tóm l i, ó là ti ng kêu vinh quang v Thiên àng, trong m t ñng ng kín áo phù h p v i m t lòng khiêm nh ñng nh th .

Và lúc ó s th n hóa ã kh i u ...

III

Bí m t v linh hồn Hàn M c T

i u gì làm kinh ñng c và c ñng mang l i hi u qu khi n linh hồn Hàn M c T ã mau chóng bay lên kh i nh ng ng n l a c a luy n ng c?

c thanh t y kh i t i nguyên t , c thêm s c m nh v i n c r a t i ngay t lúc m i sinh r i nh n c s giáo d c t t nh t trong gia ình c ng nh t các s huynh các tr ãng h c công giáo, Hàn M c T ã s ng c Tin và nâng nó lên n trình anh hùng. H n th ãn a ông ã làm ch ãng cho c Tin qua nh ãng kh ãu b t t n, theo cách c a v T ão thách th c m i s bách h i và ch p nh n máu mình ra vì c Tin. Th t v y còn hình nh nào g i l i rõ ràng cái ch t trên v s t nung c a m t thánh Laurent (t ão n m 258) nh cái ch t c a Hàn M c T có th nói c ãng b nung trên v ã cái gi ãng c a ãng i phong h i qua nh ãng n m thág nh ãng v n ca khen nh ãng i u k ãi u c a Thiên Chúa?!

V v n kh ãch , khi m t nhân c c a m t ãng i ã t n m c ãnh hùng, nó ãng nhiên kéo theo các nhân c khác i lên. Nh th v i c Tin anh hùng, Hàn M c T ã có c c C y c a m t ãng Gióp mà Kinh Thánh ã chép l i l i này c a ãng: “Ngài [Thiên Chúa] có th gi t t ãi: t ãi không còn hy v ãng nào khác ph i b i n h cách s ãng t ãi tr c nhan Ngài” (G 13,15).

V ph n c M n làm cho ãng i t i n h u thành ãng i con yêu m n Chúa Cha và ãng i anh em yêu th ãng h t th y m i ãng i, Hàn M c T c ãng ã có nh i u c M n và b i u l ãnh thành “ãng i Kitô h u t t ãnh”, nh ãng i ta s ãi.

Cùng v i ba nhân c i th n y, các nhân c luân lý c ãng l ã g ãng m u n i v ãnh hùng c a chúng ta. “Anh em hã h c cùng t ãi vì t ãi hi n ãnh và khiêm nh ãng trong lòng” c Giêsu ã ãi (Mt 11,29). c khiêm nh ãng và hi n ãnh, hai nhân c r t th n thi t v i Ngài mà Ngài ã giáo hu n rõ ràng, Hàn M c T xem ra ã th hi n chúng. Và vì khiêm nh ãng là n n t ãng c a m i nhân c luân lý khác, làm th ãnh m t linh h n ã th m nhu n nhân c y l i không c ãnh ãng viên kim c ãng khác trang i m? Ví ã nh c khó ãnh, ãng i b n không th tách r i c a c khiêm nh ãng, m t trong ba l i kh n c a b c tu ãi. H n Hàn M c T có th ãi cho mình t c hi u “ãng i ãnh c a nh ãng ãng i ãnh”, theo g ãng c a thánh b n m ãng ãng ãi s ãnh n phép thêm s c, thánh Phanxicô Átsidi. Ô ãng c ãng có th l y l i cho mình l i c Giêsu ã ãi v ãnh Ngài: “Con ãng i không có ch t a u.” (Lc 9, 58). Th ãnh ãng, ãng ca t ãng, ãng i khen s u t ãng ãi, trong i s ãng khó ãnh cùng c c nh m t nhân c c a Tin M ãng.

Ph i ãi gì v s thanh khi t c a linh h n và c a th n xác? Câu h i này có l b bóng ãn che ph ãi v i m t s ãng i, chúng t ãi ch ã l i sau s ã làm sáng t .

Còn c ãnh n n i, lòng can ãm, kiên trì và sùng t i n ... ãi s ã ch ãng l i Hàn M c T v ãnh ãng nhân c y ? Hay ãng h n ãi không th ãn ph c t t c các ph m ch t y c a ãng i anh hùng tr tu i c a chúng ta?

Trình bày ãnh ãng lu n c kh ãng nh rút ra t c u c ãi và tác ph m c a Hàn M c T ãi i u không khó. Tuy ãnh ãi vì kh u n kh ã h n ch c a t i u lu n này, chúng t ãi ph i b ãng lòng v i m t vài ch ã ãn và ch ãng c c ó s c thuy t ph c ãnh t, và ãnh quy n t ão khai thác ãnh v c này cho ãng i ãi nào m u n có vinh ã v ra m t b c tranh ãnh

h o và y v linh h n Hàn M c T v i nh ng hành trình kh ch và i lên th n bí c a ông còn hi m th y n i các tín h u giáo dân.

Tr c tiên là s ánh giá t phát c a m t n tu có th m quy n bi t r ã i u mình nói: M Marie de Saint Venant, c a Dòng Phanxicô Th a Sai c M , phó giám c tr i phong Qui Hòa, m cùng các n tu khác ã h t lòng ch m sóc cho thi s phong h i: “*Ông y th t bé nh , r t m c l phép và s ng v n toàn o Kitô*”, m ã th l nh th v i nhà v n Tr n Thanh M i mà m ti p chuy n khi ông M i n th m m thi s v a qua i, chính xác là vào mùa thu 1941 (7).

Ch m t l i ã v ra toàn b chân dung tinh th n và tâm linh c a Hàn M c T ! ã h n Hàn M c T v óc ng i nh bé, nh ng i u ó không ph i là không tính n trình cao h n c a câu nói y. “*Bé nh*” ãy chính là có “nhân c nh bé”, i theo “con ng nh c a tu i th u thiêng liêng” là h c thuy t tinh túy c a Tin M ng – “Ai không ón nh n N c Thiên Chúa nh m t tr em thì s không vào c” (Mc 10,15; Lc 18,17) – và khi tuyên x ng h c thuy t y, m t n tu Cát Minh khi êm nh ng thành Lisieux ã t n vinh quang trong th i i chúng ta, thánh n Têrêxa Hải ng Giêsu (1873-1897). “*L phép*” ch c h n ã bao hàm trong n i tâm c a thi s m t s khiêm nh ng chân th t cùng v i s t nh c a tâm h n và lòng nhân h u c a trái tim... Sau cùng, “m t Kitô h u t” chính là gi m i gi i r n c a Thiên Chúa, s a i i s ng mình theo i s ng c a c Giêsu, th c hành Hi n ch ng N c Tr i mà Ngài ã ban phát trong Bài gi ng trên Núi, m t bài gi ng tuy t h o ã t o nên bi t bao v thánh, c nh ng ng i không ph i là Kitô h u nh Mahatma Gandhi. “*Th t bé nh , r t m c l phép, và s ng v n toàn o Kitô*”: t t c u th tr i v t c a tính t (superlatif). V y ó chính là s hoàn thi n, s thánh thi n c a ng i giáo dân. M phó giám c d ng nh mu n nói tâm h n cao th ng c a Hàn M c T trình ó.

V ph n ông Nguy n V n Xê, m t b nh nhân c i u tr trong tr i phong Qui Hòa và v i t cách m t ph y tá, ng i b n trung tín c a Hàn M c T , c ng ã làm ch ng v s khiêm nh ng tinh t và s quên mình hoàn toàn c a Hàn M c T . Su t nhi u tháng t ng giao thân thi t (8), không có gì c ti t l v hào quang v n ch ng c a thiên tài Hàn M c T . Ng i b n y c ng không bi t r ng ng i b nh c giao cho ông s n sóc là m t thi s . Ông c ng không ng ông có trong tay mình m t tuy n t p th tôn giáo mà chính Hàn M c T ã t ng ông ba ngày tr c khi qua i. T p sách nh y không bi t c ánh mày t lúc nào mà trang u tiên n lúc ó còn tr ng, b y gi m i c vi t b ng bút chì nhan *Th C u Nguy n* và câu *t ng anh Xê* cùng v i ch ký vi t r ã *François Trí* (9). ó là vinh d sau cùng c a thi s dành cho b n ông Nguy n V n Xê, t ngày 30 tháng m i 1940 khi thi s c a vào phòng ch ch t vì b b nh l r t n ng.

Hàn M c T còn h y mình ra không n m c gi u kín vi c ông bi t rành ti ng Pháp – và do ó gi vai trò làm m t ng i d t nát hay g n nh th , trong th i k ch b o h Pháp. Trong vi c liên h v i các m và các n tu nói ti ng Pháp thì chính ng i b n ng b nh c a thi s ã ph i óng vai trò thông ngôn! Sau cùng ông Xê ã tìm th y

trên thi hài của thi sĩ thi gi y nhàu nát vì tác phẩm bất hủ của Hàn Mặc Tử viết bằng tiếng Pháp tặng cho các mẹ và các con tu. Đó là bài thơ viết xuôi nhan đề *La Pureté de l'Âme*. Ông Xê đã trao tay cho Mẹ B Trên, Mẹ Résurrection, ông h t s c kính mẹ con Mẹ và trẻ con tông Mẹ đã kêu lên:

– “Gi i quá! U ng quá! M t con ng i tài n ng, Xê ! (10)”

Còn mẹ tôi mà này chăng Mẹ B Trên chú ý đến bài thơ ch c ch n là của Hàn Mặc Tử như thế nào:

– “Nh ng M xin phép Trí i nénuphar (hoa súng) thay cho lotus (hoa sen) vì cu c i tu s c a chúng tôi ây chính là nh ng hoa súng lên xu ng nh con n c và b p b nh trôi n i nh m i v t trong h , ch không dám t hào nh hoa sen g n bùn mà ch ng hôi tanh mùi bùn” (10).

M t s ganh đua của lòng khiêm nh ng th t c m ng gi a nh ng linh hồn u tuy n trong n p s ng tu trì và m t linh hồn u tuy n của hàng giáo dân!

Chúng ta hãy trở lại chuyện sau đây, nó xua tan mọi nghi ngờ về cái gì là mẹ tôi sống tình cảm quá nồng nàn – không còn nói nh th n a – và ng i thi sĩ trữ tình của chúng ta. Trái lại chuyện này đã trở lại cho ông mẹ hào quang của s ngậy th ban u và của s thanh s ch anh hùng. Chính nhà văn Hoàng Trọng Miên, ng i b n thân của thi sĩ, đã kể lại giai thoại này:

“Ngoài chuyện về nhà ra, T không biết gì khác nữa. Sống chung với các bạn, bạn trai trẻ, hàng say, lại trong không khí phóng túng của văn nghệ trẻ, nh ng T theo mẹ tôi đi ng th t hi n lành, yên d u, ngoạn ngoạn của mẹ tôi thì sinh ch m ch sách ền.

“Tôi sống xa hoa, nh ch i c biệt của xã hội Sài-gòn trẻ con chỉ tranh thủ hai, ba ngày nh nh ng thú am mê về nhan sắc, phù dung, rượu ... ph bi n trong gi i c m bút thi ó, không hề nh h ng gì n Hàn Mặc Tử. T s ng nhút nhát, e th n n m i khi các bạn trai nói chuyện dính líu ần bà, con gái là T m t lên và l ng l tránh i.

“... Tính n t hay th n thùng của T làm cho Việt H càng trẻ già. Mẹ tôi n Việt H bàn về Thiệu T t ch c a T vào lòng ần bà ‘coi h n ra sao?’. T không dè các bạn tình ngh ch mu n phá mình nên theo Việt H và Thiệu T n ‘Xóm c bi t’.

“Khuya lại tôi thấy T v im l ng, không nghe ngấm nga nh th ng ngày n a, còn Việt H và Thiệu T thì nhìn nhau khúc khích. Sáng hôm sau, T n m dài trên chiếu trên sàn gác, nói gì ng m t nh c nh tôi n tòa soạn báo ‘Sài-gòn’ [của ông bà Bút Trà] nh n giùm là anh au không i làm c.

“Hi ra mẹ tôi biết là êm qua lúc bắt tay t th n Bích Mi, T ph i h t s c vùng v y m i thoát c vòng vây của các nàng. T hú vía về nhà, xúc ng n i phát au, và m i l n nghe các bạn c i nh c l i vì c T b các nàng kéo tay l t áo ... anh c i, nh m ôi m t nh m t mí l i mà la:

– qu ! Thi t m y a bay là qu s !” (11)

Câu chuyện này – phần nào ó th t khác th ng – x y ra vào cu i n m 1935 ho c u n m 1936 – ch a y b n n m tr c cái ch t c a Hàn M c T , b n n m au n ghê g m ch c àng c ng c s thanh khi t n i linh h n và thân xác c a v anh hùng c a chúng ta.

ã h n thi s có nh ng tình yêu l n – t t c u là tình lý t ng – nh ng ng i yêu mà thi s g n bó v n còn s ng và s n sàng ph nh n i u mà v n ch ng ã t ng t ng thù d t, t m y th p k nay, v nh ng n l u mà thi s ã làm cho tr thành b t t trong nh ng bài th tình yêu b t h , ó là:

– Hoàng Th Kim Cúc, cô láng gi ng trên con ph Kh i nh Qui Nh n, ông ã yêu nàng trong b c u c a ngh v n b ng m t tình yêu sâu xa và th m kín – do ó không k t qu – và nàng ã có m t tr c giác v tình yêu y c a ông nh ng không vì th nàng t b s gi gìn ý t c a m t thi u n quý phái m u m c g c Hu .

– M ng C m, tên th t là Lê Th Nghê, n thi s ã có lúc g i th cho các nh t báo Sài Gòn mà ông ã c ng tác, nàng ã ch p thu n l i c u hôn c a ông nh s thành t u c a nh ng m i ng c m v v n h c, tuy nhiên thi s ã tr l i t do cho nàng v i s can m và sáng su t nh ng không ph i là không có nh ng n i au khôn t , ngay khi ông có nh ng tri u ch ng c a b nh cùi.

– Mai ình, tên th t là Lê Th Mai, n s tài n ng và v cao th ng, mà thi s ã ánh giá cao lòng tr c n, lòng th ng c m này ã mau chóng chuy n i thành tình yêu mà nàng ã qu ng i dành cho thi s ngay t lúc ban u, vì c n b nh hi m nghèo c a ông tr c khi ông c nàng ng thu n và cùng nàng th ng hoa vào s hi p thông tinh th n không ph i trong “tu n tr ng m t” theo ngh a t m th ng, mà trong v i n c nh say s a n i thoát t c.

– Th ng Th ng, cháu gái c a b n ông Tr n Thanh ch, c ông này gi i thi u cho Hàn M c T nh m t ng i ái m thi s , mà tên g i có âm thanh ngân vang và nh ng b c th n ng n n c nàng vi t ra theo l nh c a Tr n Thanh ch ã g i lên c m h ng cho nh ng tác ph m áng chú ý trong s ó có m t v k ch th mà ông c tình b l ng ngay khi bi t c ó ch là s t ng t ng do ng i b n quá t t c a ông dần d ng, nh d u ch c a s t b i u thú v c a nh ng h c u trong v n ch ng.(12)

ó là ch a nói n nh ng óa hoa bi t nói khác là ngu n g c nh ng m m ng khác c a ông v n th ng g p m i nhà th . Dù có bóng t i nào bay l n trên m i i u y, ch ch ng t trên kia xóa tan t t c : cu c chi n u vinh quang c a m t ng ày ti t l v c m t i. *V y cho n lúc ch t, chàng thanh niên y v n còn khi t t nh nh các trình n ã c thánh hi n mà chàng s ã t ng ca ng i. “Phúc cho ai có tâm h n trong s ch vì h s c nhìn th y Thiên Chúa” (Mt 5,8).*

V i t t c nh ng s b o m o c y, còn có thêm m t d u ch r t rõ ràng trên trán c a Hàn M c T : lòng sùng kính c M c a ông. Không ch là m t a con hi u th o c a M , ông còn t ra là m t tông nhi t thành và m t thiên th n thi nhân

c a M có lòng th ng xót. Không gì b ng ki t tác *Ave Maria* (13) say s a tình yêu và hy v ng, và b i âm i u du đ ng lời cu n m i tâm h n h ng v M thiên qu c, và b i ngôn ng nh thêu hoa, d t g m nó sánh c v i nh c khúc c a các Thiên Th n ... Vâng, không gì b ng hành ng hi u th o cao c y, ki t tác y c a lòng sùng kính c M m r ng cho ông *C a Thiên àng* – Toàn th Giáo H i ã ng thanh dùng đi n ng y ch v c Trinh N Maria, cho ta th y s trung gian c a M m nh m đ ng nào: *Porta Caeli!*

Bài th y nh m t l i i áp y n t ng cho bài th *La Vierge à Midi* c a Paul Claudel. Sáng t o c a Hàn M c T s là m t s th ng ti n c a v n ch ng Vi t Nam nh b n nh c *Ave Maria* c a Schubert i v i âm nh c, hay b c t ng *Pièta* i v i i u kh c. Trong th c t , bài th y ã kh i đ y nhi t tình các tâm h n, lau khô nh ng dòng l , x c thu c th m vào nh ng v t th ng, ng th i m ra nh ng nh cao chiêm ni m, mang l i nh ng t ng th n đi u cho các nh à thuy t gi ng, và m t tài hàng u cho các nh à so n nh c (14).

Liên k t v i ki t tác y trong i Hàn M c T là m t ý t ng nh mà thi s ã th l t áy sâu c a tâm h n ông, luôn luôn h ng v M Maria, nh m t khúc nh c th m – ông s nói l i là “nh c th m” – kéo dài su t th i gian ông b b nh tr c khi tan bi n vào hòa âm c a các Thiên Th n ngày H i Ng .

Ý t ng ó là: chi u ngày 30 tháng 10 n m 1940, khi ra kh i nhà nguy n c a tr i phong sau gi c kinh chung, ngh a là tr c bu i t i ông b cách ly và chuy n vào phòng dành cho nh ng ng i s p ch t nh ã nói trên, Hàn M c T kéo ông Xê ra m t n i và nói:

– “T ngày tôi b b nh phong, tôi ã mong c hành h ng m t chuy n n c M La Vang, nh ng ...” (15)

M t khác, ông Nguy n V n Xê, ng i canh ch ng liên t c bên c nh thi s êm 10 tháng 11 n m 1940, k l i r ng êm ó “Trí u c kinh l n chu i cho n ngày 11-11-1940 lúc 5 gi 45 phút thì Trí nh nhàng t t th m t cách êm ái” (16)

Nh th c mu n sau cùng và nh ng kinh nguy n cu i cùng là nh ng c ch yêu th ng chân thành và tín thác dành cho c M và cu c hành h ng không th c hi n c i này ã c th c hi n tuy t v i khi ông bay v tr i.

Hãy nói v N V ng Thiên àng, M r t ân c n ã nhanh chân n tìm ông v i vòng hoa ch c h n là r ng ng i nh t!

Chính lúc ó, trên thi hài còn nóng c a ông mà c a báu *La Pureté d'Âme* ã c tìm th y nh ã nói trên. Tr c ó ã lâu, Hàn M c T ã ngh ra trong u, p trong tim và gi u trong y ph c c a ông bài ca - di c o này – y nh Thánh n thành Lisieux ã làm v i b n kinh n ng cháy dâng mình cho Tình Yêu Nhân H u c a Ba Ngôi Chí Thánh.(17).

“V n là ng i” (le style c’est l’homme) ng i Tây ph ng nói th . V n ch ng c c gi a nh ng dòng ch , ng i ông ph ng áp l i, qua nh ng ng gân (filigrane) nh trong gi y b c. V y nên, h n thanh khi t mà ông ca ng i n i các trình n ã c thánh hi n, th c ch t c ng là h n thanh khi t c a chính ông. H i linh h n H n M c T , linh h n y ân s ng, c tình yêu thiêu t, c l a kh au thanh luy n, tinh khi t nh n c u ngu n, sáng ng i nh pha lê, nh nhàng nh thanh khí!... H i linh h n c chúc phúc mà ân s ng thánh hóa ã bi n i nên gi ng v i nh ng linh h n các “hôn thê c Kitô” t ng làm ông thán ph c và ng viên nh ng s c m nh tâm linh c a ông và c m h ng ông i lên nh ng cao th n bí... cho n khi ng nh t v i các hôn thê c a Chúa! Và nh ông ã bày t trong bài ca v nh bi t, chính t i tr n gian này ã hoàn thành các PHÉP L khi n con ng i ph i l ng thính thán ph c khi chiêm ng ng công trình th n bí c a ng T i Cao”(18).

Và ó là bí m t c a linh h n Hàn M c T . Bí m t c a c m t i ng i và nh t là c a con ng ng n ng i – nh ng i ta có th nh n bi t n u không ph i là thoáng th y – t n i l u ày trên tr n th n n i v nh phúc.

Hàn M c T ch t tr : 28 tu i i. “Nh ng ng i mà các th n linh yêu thích th ng ch t tr ” (ceux que les dieux aiment, meurent jeunes), m t tác gi c i n v à ngo i giáo ã nói th . Còn h n th n a, làm th nào Thiên Chúa c a các Kitô h u, Thiên Chúa c a s th t, x ng mình là TÌNH YÊU l i không s m lôi kéo v v i Ngài a con r t d th ng, r t ngoan ngo n, r t m o ngay khi nó ã hoàn thành t t cu c l hành tr n th ?

- IV -

Ba tri u thiên

C cu c i c a Hàn M c T , ông ch m n “*Xuân Nh Ý,*” theo u i “*Th ng Thanh Khí*” (19)

Chúng ta hãy nghe m t vài ti ng th dài c a ông:

– *Tôi mong c i vòng hoa vinh d c a Thiên Chúa*

Và t m mình trong su i ngu n ánh sáng

(Ngòi V Tr , trong t p *au Th ng*) (20)

– *Th tôi bay su t m t i ch a th u*

H n tôi bay n bao gi m i u

Trên tri u thiên ng i chói v n hào quang!

(Ave Maria, trong t p *Xuân Nh Ý*) (21)

– *H i các thiên th n trên tr i, thiên th n c a Chúa, thiên th n bình an hoan l c, xin mang xu ng cho tôi m t tri u thiên.*

(H n Thanh Khi t) (22)

Thiên Chúa vô cùng nhân hậu, tha thứ, lắng nghe, khát vọng tình yêu của con cái Ngài dãi dạt trên gian khổ, vất vả, rã rời trên bình địa nọ. Chính vì thế chúng ta phải nhận rằng Hàn Mạc Tử không chỉ một tri thức mà còn là một tri thức:

+ *Tri thức Thiên Tông* : Vì tâm hồn thi ca của ông chủ yếu thuộc nhu cầu tiếp Tin Mừng, và tất cả nghệ thuật, tài năng mà ông đem lại cho người nghe chỉ là để họ nhập nhàm vào việc truyền bá Tin Mừng Cứu thế cho những người còn chìm đắm trong bóng tối của cuộc sống và tội lỗi, như Chúa Giêsu đã nói: “Tất cả những ai đang vất vả và mang gánh nặng nề, hãy đến cùng tôi, tôi sẽ cho nghỉ ngơi bồi dưỡng. Anh em hãy mang lấy ách của tôi và hãy học với tôi, vì tôi có lòng hiền hòa và khiêm nhường. Tâm hồn anh em sẽ được nghỉ ngơi bồi dưỡng. Vì ách tôi êm ái, và gánh tôi nhẹ nhàng.” (Mt 11, 28-30)

+ *Tri thức Ngôn sứ* : Vì ông đã xuyên làm sáng tỏ, ca ngợi, tôn vinh Chân, Thiện, Mầu nhiệm Chân, Thiện, Mầu nhiệm Tuy nhiên là Thiên Chúa. Như vậy là ông đã đóng vai trò như một ngôn sứ của Thiên Chúa, và xứng đáng để chúc phúc này của Chúa Giêsu: “Ai đón nhận một ngôn sứ như ngôn sứ này, sẽ phần thưởng dành cho ngôn sứ”. (Mt 11,41)

+ *Tri thức Thơ* : “Thi sĩ của bình thánh giá” như ông đã nói về mình (3), vì sự sáng của ông là một sự sáng không ngừng, một sự sáng phi nhị nguyên, như một bức màn mị kim âm, theo cách của Thánh nữ Têrêxa Hài lòng Giêsu ... Và tất cả sao này không thể nói rằng: Hàn Mạc Tử đã Thơ về hàng ngàn vất vả và hàng ngàn nỗi đau khổ của những người nghèo khổ...: “Phúc thay ai sầu khổ vì sự cứu rỗi của Thiên Chúa gần đây”, Chúa Giêsu, Vua của các thế kỷ, đã xác nhận (Mt 5,5).

xxx

Câu chuyện nổi danh *Chị gái mùa trăng* – hay nói về một tâm thức siêu hình – của cậu bé Hàn Mạc Tử chỉ cùng với chị L. lúc đó mới mới mười tuổi, kết thúc bằng những lời của Hàn Mạc Tử nói cùng chị mình như sau:

“Không, không chị ơi! Rồi ánh sáng đêm nay sẽ tan đi, tất cả buồn thương và những tiếc. *Em mu n bay th ng lên tr i tìm ánh sáng muôn n m thôi.*” (24)

Ngay trong ngày của Hàn Mạc Tử già này cũng vậy. Ông đã đi vào ánh sáng vĩnh cửu. Chính vì thế ông đã viết và quay về chia sẻ với chị Nh. L., bây giờ là bà B. u. Dong. Như thế câu chuyện nổi danh hôm qua đã có một kết luận có thể và đã xác nhận kết luận của nó là một hôm qua.

Một ngày xa của Hàn Mạc Tử như thế đã trở thành hiện thực. Giờ đây chính hiện thực này – (đã hoàn thành bình địa tâm linh) – đi vào giấc mơ của bà Nh. L. Vì làm nên chuyện như thế là chính Hàn Mạc Tử đã thay thế, loan báo và bình luận những điều này ở những ông đã viết trong bài *“Chiêm bao và sự thật”*:

“M ng tàn r i, ngh a là m ng bi n i, nh ng i u tôi v a thoáng th y to àn là huy n ho c c ? Có l ã nào! Tôi ã th y th c nh ã th y s s ng c a tôi. Nh ng phút giây trong sáng ây không ph i là phút giây mê s ng n a. Có ai nh n th y hai hàng n c m t c a tôi không?” (25)

– Có ch , h i nhà th yêu th ng! Xin cho phép a em khiêm h trong lòng i, trong v n ch ng và nh t là trong Thiên Chúa, c th a v i anh r ng em ã th y hai hàng n c m t nóng h i c a anh. Và a em này bi t r ng ó là hai su i l tình yêu và h nh phúc. Tình yêu khôn dò và h nh phúc khôn t mà anh ang t n h ng hôm nay trong *Xuân Nh Ý* c a anh t c là trong Thiên Chúa, Chúa c a chúng ta.

PH M ÌNH KHIÊM